

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över utkast till lagrådsremiss ”Förlängning av lagen om tillfälliga begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige”

Sammanfattning

Nacka kommun ställer sig positiv till förslaget att förlänga den tillfälliga lagen. Nacka kommun anser dock inte att begränsningen rörande uppehållstillstånd på anknytning till personer som beviljats uppehållstillstånd som alternativt skyddsbehövande ska tas bort.

Lagrådsremissens förslag

5.1. Fortsatt giltighet av den tillfälliga lagen

Nacka kommun ställer sig positiv till förslaget att förlänga den tillfälliga lagen. Sverige bör inte ha en lagstiftning som avviker allt för mycket från övriga EU för att undvika att hamna i en situation där antalet asylsökande blir för högt för att möjliggöra ett bra mottagande.

En annan fördel med att förlänga den tillfälliga lagen är att den kommande parlamentariska kommittén som ska utreda migrationspolitiken hinner ta fram sina förslag till ny migrationslagstiftning. På så sätt begränsas antalet förändringar av lagstiftningen på kort tid och risken att antalet asylsökande förändras snabbt minskar. Det skapar bättre förutsättningar för kommunerna att garantera alla nyanlända en god etablering när det gäller boendesituation, skola, arbetsmarknadsåtgärder och social välfärd.

Migrationsverkets anslutning till SSBTEK behöver prioriteras

De tillfälliga uppehållstillstånden medför utmaningar för kommunen när det gäller exempelvis handläggningen av ekonomiskt bistånd. Det är därför viktigt att Migrationsverket och Försäkringskassan prioriterar arbetet med Migrationsverkets anslutning som informationslämnare till SammanSatt BasTjänst för Ekonomiskt Bistånd (SSBTEK). Tjänsten gör det möjligt för kommunen att via sitt verksamhetssystem få nödvändig information från statliga myndigheter inför handläggning av ansökan om ekonomiskt bistånd.

De tillfälliga uppehållstillstånden orsakar förlängda handläggningstider hos kommunen eftersom det behövs underlag från Migrationsverket angående status för ansökningar om uppehållstillstånd. En konsekvens av förlängda handläggningstider hos kommunen är till exempel hyresskulder för den enskilde och ytterligare handläggning av så kallade nödansökningar inom ekonomiskt bistånd i avvaktan på begärda handlingar. Uppgifter från Migrationsverket i SSBTEK skulle göra att automatiserade kontroller kan göras av ansökan och beslut om uppehållstillstånd. För kommunerna skulle detta innebära minskade handläggningstider genom att dessa handlingar inte behöver begäras in av den enskilde.

5.4 Familjeåterförening

Nacka kommun ställer sig inte bakom förslaget att ta bort begränsningen att beviljas uppehållstillstånd på anknytning till personer som beviljats uppehållstillstånd som alternativt skyddsbehövande. Detta tillsammans med den föreslagna förändringen att undanta vissa skyddsbehövande från försörjningskravet i 9 § den tillfälliga lagen innebär att den tillfälliga lagen när den förlängs blir mer generös än tidigare. Nacka kommun anser att det talar emot syftet med den tillfälliga lagen, nämligen att begränsa antalet asylsökande och anhöriga som kommer till Sverige.

Utredningen anför att begränsningarna av möjligheten för alternativt skyddsbehövande att återförenas med sin familj numera riskerar att i större utsträckning strida mot Europakonventionen än tidigare. En ventil i 13 § tillfälliga lagen infördes som kan användas för att bevilja familjeåterförening i undantagsfall där ett beslut att neka rätt familjeåterförening skulle strida mot ett svenskt konventionsåtagande. Det rättsfall (MIG 2018:20) som omnämns i utredningen indikerar att denna ventil fungerar. Om begränsningslagen strider mot konventionsåtaganden i större utsträckning kan ventilen användas oftare och därför behöver inte begränsningen för anhöriga till skyddsbehövande tas bort när begränsningslagen förlängs i ytterligare två år.

Möjligheten för anhöriga med korta uppehållstillstånd att folkbokföras behöver säkerställas

Om förslaget i lagrådsremissen går igenom kommer en del anhöriga att beviljas uppehållstillstånd för en period som är kortare än ett år. Detta eftersom anhöriga inte beviljas längre tillstånd än den tid som anknytningspersonen har kvar på sitt tillfälliga tillstånd.

Regeringen behöver därför säkerställa att anhöriga med korta uppehållstillstånd har rätt att folkbokföra sig och därmed får rätt att ta del av välfärdssystemen, bland annat rätten att delta i Arbetsförmedlingens etableringsinsatser. Det behöver också säkerställas att anhöriga kan beviljas socialförsäkringsförmåner så som barnbidrag och bostadsbidrag för att undvika att det ekonomiska ansvaret hamnar hos kommunerna.

Om de anhöriga inte kan folkbokföra sig skulle det dessutom innebära att kommunerna inte får någon statlig ersättning för dessa personer till skillnad från andra nyanlända som bosätter sig i kommunen.

Bristfällig konsekvensanalys

Nacka kommun konstaterar att utkastet till lagrådsremiss saknar en utvecklad konsekvensanalys av till exempel påverkan på antalet asylsökande och beviljade uppehållstillstånd för anhöriga. Det saknas också en analys av möjliga kommunala konsekvenser, däribland de ekonomiska konsekvenserna. Bristen på konsekvensanalyser i migrationspolitiska beslut har regeringen fått kritik för tidigare från bland annat Riksrevisionen.¹ Ett bristande underlag försvårar möjligheterna för kommunen att ta ställning till förslaget och dess konsekvenser.

På Nacka kommuns vägnar

Mats Gerdau
Kommunstyrelsens ordförande
Nacka kommun

Lena Dahlstedt
Stadsdirektör
Nacka kommun

¹ [Konsekvensanalyser inför migrationspolitiska beslut; RiR 2017:25](#)